FUNDACJA
SCIENCE WATCH POLSKA

RECENZJE BEZ CENZURY - DYSKUSJA

Czwartkowe wieczory z Science

dr Joanna Gruba

11 listopada 2021 r. godz. 18:00-19:00

Program prezentacji

1. Recenzje w świetle obowiązujących dokumentów w nauce
2. Recenzje w orzecznictwie
3. Prawa recenzowanego

4. Przykłady nierzetelnych recenzji
5. Podsumowanie
6. Wnioski

7. Dyskusja

1. RECENZJE W ŚWIETLE OBOWIĄZUJĄCYCH DOKUMENTÓW

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 r.

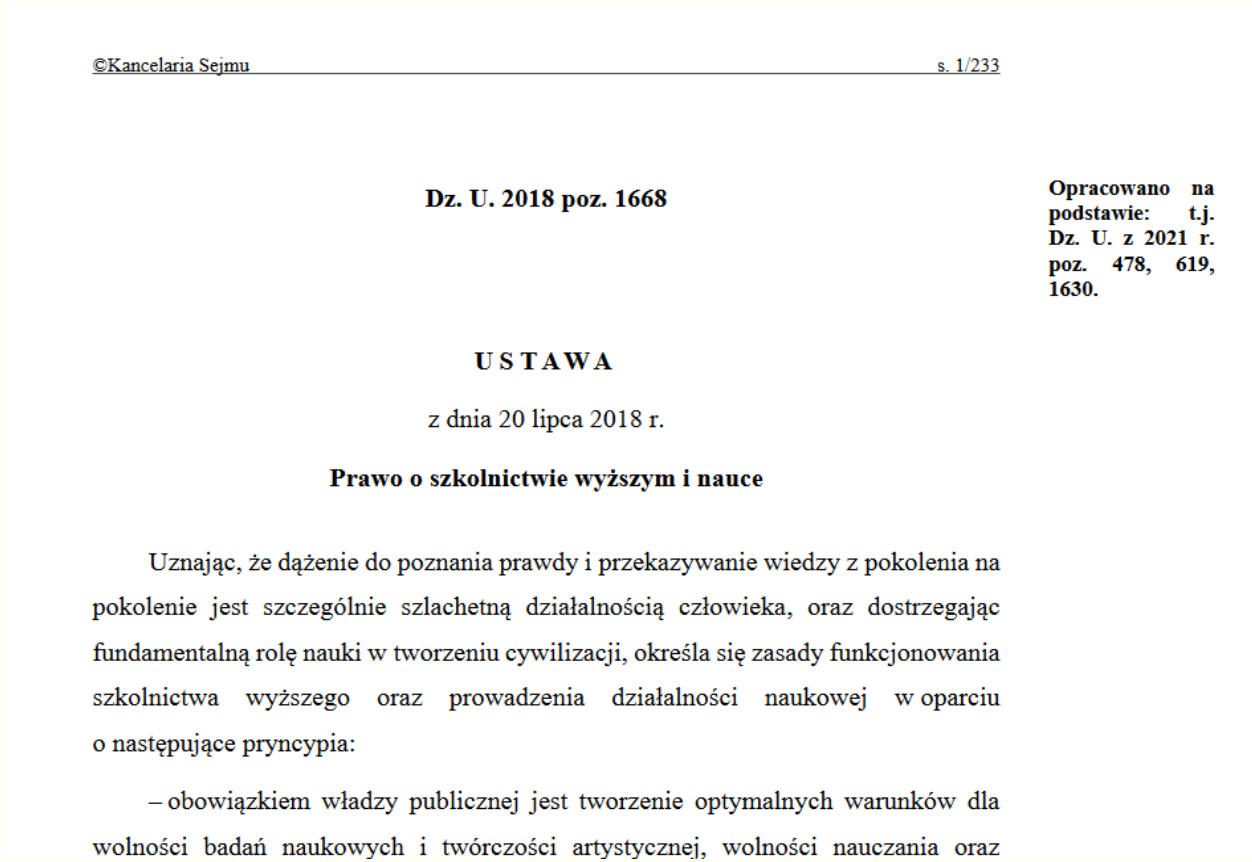
Podczas prezentacji zostały przeanalizowane zapisy w Ustawie dotyczące postępowań habilitacyjnych.

Ustawa określa:

1. Kim jest recenzent;
2. Gdzie zamieszczane są recenzje;
3. Jakie są konsekwencje za niedotrzymanie terminu recenzji;

Nie ma informacji na temat:

1. Praw recenzowanego;
2. Struktura recenzji.

©Kancelaria Sejmu

Dz. U. 2018 poz. 1668

Opracowano na podstawie: t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478, 619, 1630.

U S T A W A

z dnia 20 lipca 2018 r.

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Uznając, że dążenie do poznania prawdy i przekazywanie wiedzy z pokolenia na pokolenie jest szczególnie szlachetną działalnością człowieka, oraz dostrzegając fundamentalną rolę nauki w tworzeniu cywilizacji, określa się zasady funkcjonowania szkolnictwa wyższego oraz prowadzenia działalności naukowej w oparciu o następujące pryncypia:

– obowiązkiem władzy publicznej jest tworzenie optymalnych warunków dla wolności badań naukowych i twórczości artystycznej, wolności nauczania oraz

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 r.

Kim jest recenzent?

Art. 221. 4. W terminie 12 tygodni od dnia otrzymania wniosku **RDN** wyznacza 4 członków komisji habilitacyjnej, w tym przewodniczącego i 3 recenzentów, spośród osób posiadających **stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora oraz aktualny dorobek naukowy(1) lub artystyczny i uznaną renomę(2), w tym międzynarodową, niebędących pracownikami podmiotu habilitującego ani uczelni, instytutu PAN, instytutu badawczego albo instytutu międzynarodowego, których pracownikiem jest osoba ubiegająca się o stopień doktora habilitowanego**.

Pytania:

1. Co oznacza aktualny? Z jakich lat ma być dorobek? Jaki ma być dorobek recenzenta?
2. Co oznacza pojęcie – uznana renoma? Kto ją wyznacza? Zgodnie z SJP - renoma to bardzo dobra opinia o kimś lub o czymś.

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 r.

Art. 221. 5. **Podmiot habilitujący**, w terminie 6 tygodni od dnia otrzymania informacji o członkach komisji habilitacyjnej wyznaczonych przez RDN, powołuje komisję habilitacyjną. Komisja składa się z:

1) 4 członków wyznaczonych przez RDN;

2) 2 członków posiadających stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora, zatrudnionych w podmiocie habilitującym, w tym sekretarza;

3) recenzenta posiadającego stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora oraz aktualny dorobek naukowy lub artystyczny i uznaną renomę, w tym międzynarodową, niebędącego pracownikiem podmiotu habilitującego.

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 r.

Recenzje w BIP-ie i POLON-ie

Art. 222. 1. Podmiot habilitujący udostępnia w BIP na swojej stronie podmiotowej wniosek osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego, informację o składzie komisji habilitacyjnej, **recenzje**, uchwałę zawierającą opinię w sprawie nadania stopnia wraz z uzasadnieniem oraz decyzję o nadaniu stopnia albo odmowie jego nadania.

2. Wniosek osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego, informację o składzie komisji habilitacyjnej oraz **recenzje** niezwłocznie po ich udostępnieniu zamieszcza się w systemie, o którym mowa w art. 342 ust. 1 (POLON).

Uwaga:

Nie publikuje się odpowiedzi na recenzje i odwołania

NIERÓWNOŚĆ STRON!

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 r.

Kolokwium a recenzje

9. Komisja habilitacyjna może przeprowadzić **kolokwium** habilitacyjne w zakresie osiągnięć naukowych albo artystycznych osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego. Kolokwium przeprowadza się w przypadku osiągnięć w zakresie nauk **humanistycznych, społecznych i teologicznych**.

10. Uchwałę zawierającą opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego podejmuje komisja habilitacyjna w głosowaniu jawnym. Na wniosek osoby ubiegającej się o stopień komisja podejmuje uchwałę w głosowaniu tajnym. **Opinia nie może być pozytywna, jeżeli co najmniej 2 recenzje są negatywne**.

Pytania:

Dlaczego nie bierze się pod uwagę 2 recenzji pozytywnych?

Jaka jest rola Komisji habilitacyjnej w takim przypadku?

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 r.

Konsekwencje recenzenta

Art. 221. 7. Recenzentem **nie może zostać osoba, która w okresie ostatnich 5 lat** dwukrotnie nie dochowała terminu, o którym mowa w ust.8.

Pytania:

Jaki jest czas karencji? (dożywotnio…?)

Czy RDN prowadzi bazę osób, które nie dotrzymały terminu recenzji?

A co z recenzjami zawierającymi nieprawdziwe informacje?

Uwaga:

Umowa z recenzentem jest informacją publiczną

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 r.

Prawa recenzowanego

Brak informacji

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 r.

Struktura recenzji

Brak informacji

Recenzje w postępowaniach o awans naukowy rekomendacja Rady Doskonałości Naukowej

Poradnik. Postępowania dotyczące nadawania stopnia doktora habilitowanego

Poradnik zawiera

- 104 strony,
- podział na postępowania prowadzone

od 1 października 2019 i przed 30 kwietnia 2019

https://www.rdn.gov.pl/dobre-praktyki.poradnik-postepowania-dotyczace-nadawania-stopnia-doktora-habilitowanego.html

Poradnik. Postępowania dotyczące nadawania stopnia doktora habilitowanego

1) Recenzje stanowią jeden z **najważniejszych środków** dowodowych w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.
2) Recenzje należy uznać za **wyraz osobistej oceny**, o charakterze **eksperckim**, wkładu osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w rozwój określonej dyscypliny naukowej albo artystycznej.
3) **Nie stanowią one natomiast opinii biegłego w rozumieniu przepisów k.p.a**.
4) **Nie stanowią dokumentu urzędowego** w rozumieniu obowiązujących przepisów prawa.
5) **Brak jest także podstaw do uznania, że** w toku procedowanego postępowania osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego **może polemizować** ze sporządzonymi recenzjami (Poradnik, s. 32).

Uwaga:

Należy przeanalizować Poradnik pod względem zgodności z obowiązującym orzecznictwem.

Recenzje w postępowaniach o awans naukowy rekomendacja Rady Doskonałości Naukowej

Rada Doskonałości Naukowej przypomina, **że prawidłowe sporządzenie recenzji w postępowaniu o awans naukowy** przez osobę, która posiada legitymację do pełnienia funkcji Recenzenta w danym postępowaniu, jest jednym z podstawowych warunków zachowania i przestrzegania norm proceduralnych, pozwalających uznać **dane postępowanie za przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami, zawartą umową i obyczajami akademickimi.**

Ponadto autor recenzji zawsze powinien **kierować się zasadami etyki pracownika naukowego**, mając przede wszystkim na względzie rzetelność i uczciwość naukową.

(informacje zawarte na stronach RDN)

Recenzje w postępowaniach o awans naukowy rekomendacja Rady Doskonałości Naukowej

Rada Doskonałości Naukowej zachęca zarówno podmioty zlecające wykonanie recenzji, jak i osoby je wykonujące do odpowiedniego stosowania następujących **praktyk**:

1. Recenzent nie powinien podejmować się zadania związanego z oceną wniosku, gdy wykracza on poza zakres jego naukowego **doświadczenia i kompetencji**;

2. Recenzent biorący udział w ocenie wniosku powinien odmówić udziału w procesie jego oceniania, gdy występuje **konflikt interesów** pomiędzy nim a wnioskodawcą, w szczególności:

   - recenzent jest współautorem prac naukowych wnioskodawcy;

   - recenzent uczestniczył lub uczestniczy wspólnie z wnioskodawcą w zespołach badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych;

   - recenzent prowadził lub prowadzi wspólnie z wnioskodawcą prace naukowe w instytucjach naukowych;

   - między Recenzentem a wnioskodawcą zachodzi stosunek nadrzędności służbowej;

   - występują inne okoliczności określone w szczególności w art. 24 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096); (

   (informacje zawarte na stronach RDN)

Recenzje w postępowaniach o awans naukowy rekomendacja Rady Doskonałości Naukowej

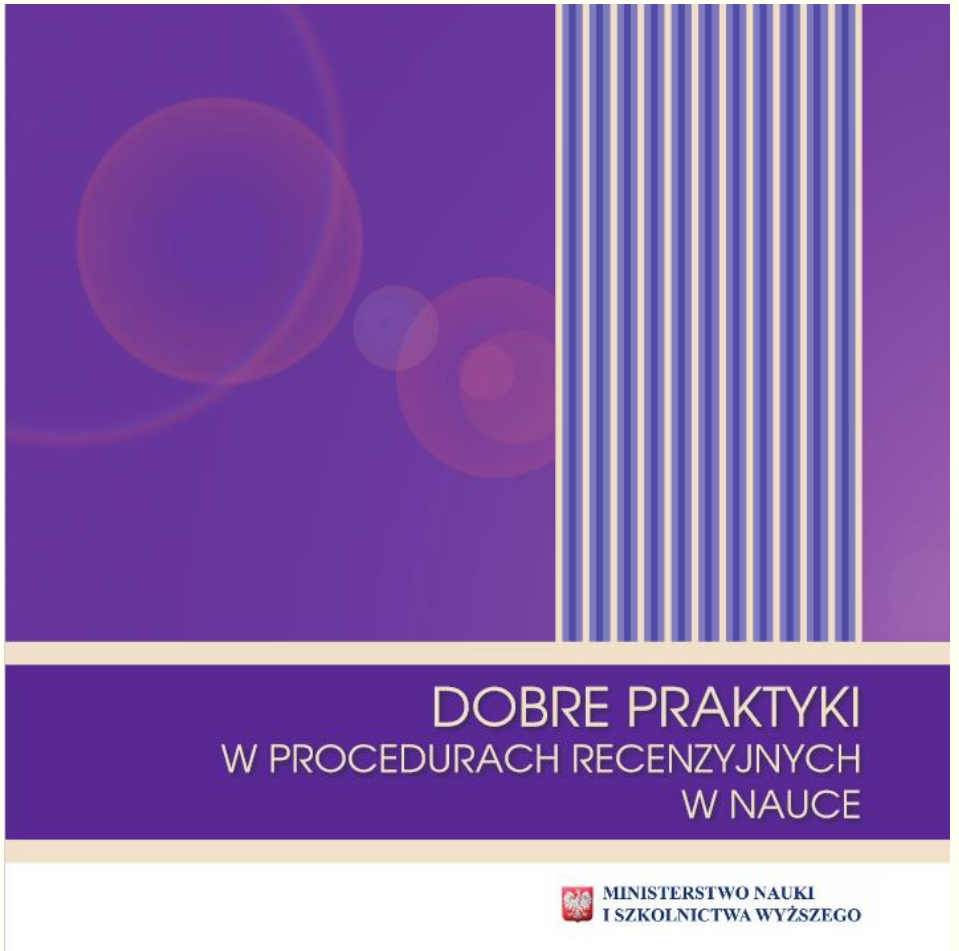
3. Recenzje powinny być **kompletne, rzetelne, dokładne i obiektywne, a oceny odpowiednio uzasadnione**. Nieuzasadnione recenzje pozytywne należy uznać za równie niewłaściwe jak nieuzasadnione recenzje negatywne

(informacje zawarte na stronach RDN)

Dobre praktyki w procedurach recenzyjnych w nauce (2011)

Część I – Powinności podmiotu zamawiającego i przyjmującego recenzje

Część II – Powinności recenzentów

https://sciencewatch.pl/index.php/recenzje-dobre-praktyki

Dobre praktyki w procedurach recenzyjnych w nauce (2011)
1. POWINNOŚCI PODMIOTU

1. Właściwy dobór recenzentów - wymagane jest dobieranie recenzentów jak najbardziej kompetentnych w danej dziedzinie.

2. Umowy o przygotowanie recenzji – powinny w wysokim stopniu uprawdopodabniać ich rzetelność i terminowość, a **recenzje niezgodne z umową nie powinny być przyjmowane**.

Umowy są informacją publiczną!

4. Konflikt interesów w postępowaniu recenzyjnym – recenzent i autor recenzowanego dzieła nie powinni pozostawać w bliskich relacjach osobistych ani zawodowych.

Recenzenci w jednym postępowaniu nie powinni pozostawać w konflikcie interesów!

Dobre praktyki w procedurach recenzyjnych w nauce (2011)
1. POWINNOŚCI PODMIOTU

6. Poufność w procedurach recenzyjnych - procedura recenzyjna powinna przebiegać z zachowaniem zasad poufności, zwłaszcza na etapie gromadzenia recenzji, jednak we właściwym momencie recenzje powinny stać się **jawne dla wszystkich członków gremium przeprowadzającego procedurę**, a w niektórych przypadkach – zwłaszcza doktoratów i habilitacji – również jawne publicznie.

Uwaga:

Dla doktoranta, habilitanta i osoby ubiegającej się o tytuł recenzje powinny być dostępne zaraz po otrzymaniu dokumentu przez organ przeprowadzający postępowanie.

Dobre praktyki w procedurach recenzyjnych w nauce (2011)
1. POWINNOŚCI PODMIOTU

8. Nieprawidłowości i nadużycia w procedurach recenzyjnych - wszelkie podejrzenia dotyczące możliwych nieprawidłowości bądź nadużyć powinny być traktowane z całą powagą i **wyjaśnione zanim zakończy się postępowanie z udziałem procedury recenzyjnej.**

Uwaga:

Nie określono w jaki sposób i do kogo należy zgłaszać nieprawidłowości.

Dobre praktyki w procedurach recenzyjnych w nauce (2011)
2. POWINNOŚCI RECENZENTÓW

1. Kompetencje recenzentów - specjalista otrzymujący propozycję przygotowania **recenzji zobowiązany jest starannie ocenić swoje kompetencje merytoryczne** oraz praktyczne możliwości sporządzenia recenzji w wyznaczonym czasie, a w razie wątpliwości w tym zakresie poniechać recenzowania.

Dobre praktyki w procedurach recenzyjnych w nauce (2011)
2. POWINNOŚCI RECENZENTÓW

4. Rzetelność i uczciwość w sporządzaniu recenzji – recenzent musi dokładnie zapoznać się z recenzowanym dziełem (dokumentacją) i dochować wszelkich starań, aby rzetelnie i uczciwie ocenić jego wartość profesjonalną i poznawczą, samodzielność i nowatorstwo, stosownie do aktualnego stanu reprezentowanej przez siebie dyscypliny nauki oraz wymagań (wynikających z prawa, z zawartej umowy oraz obyczajów akademickich) stawianych recenzentom w ramach danego typu postępowania.

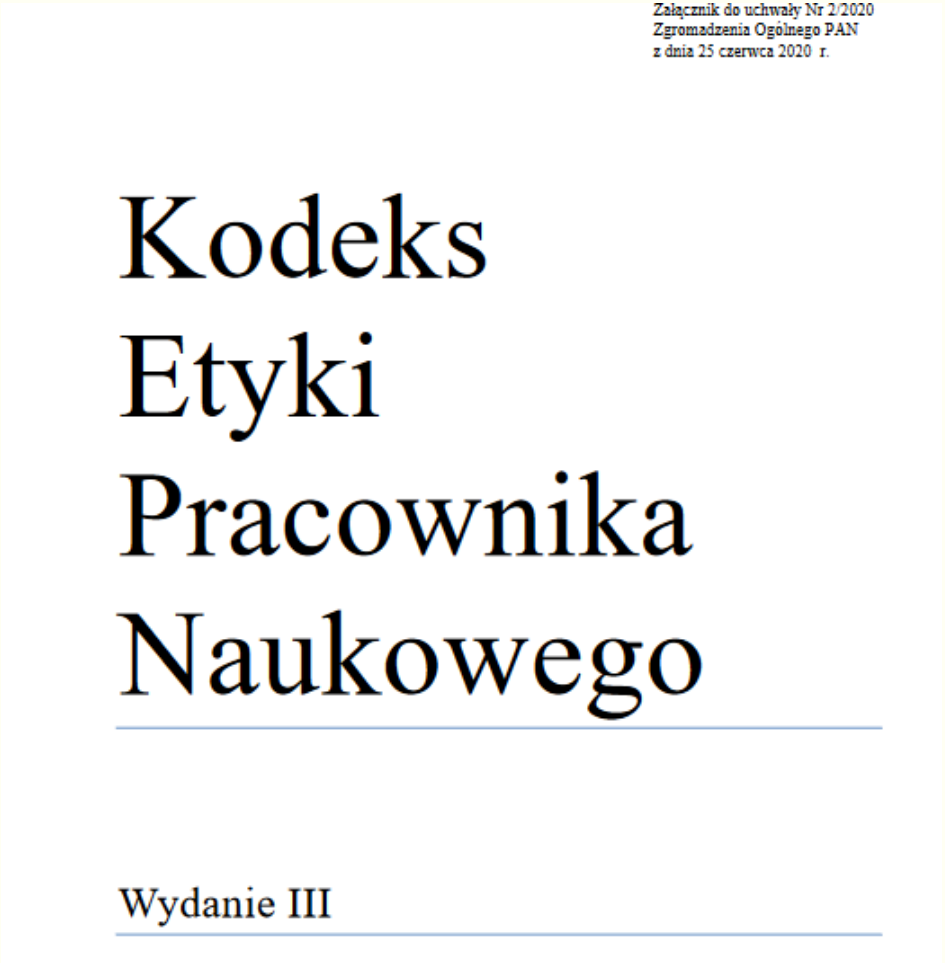
Kodeks Etyki Pracownika Naukowego

Dokument opracowany przez Zgromadzenie Ogólne Polskiej Akademii Nauk, na 141. sesji w dniu 25 czerwca 2020 r.

3. Dobre praktyki w badaniach naukowych

4. Nierzetelność w badaniach naukowych.

Załącznik 1. Wytyczne dotyczące postępowania w sprawach o naruszenie zasad rzetelności w nauce

https://sciencewatch.pl/index.php/kodeks-etyki-pracownika-naukowego

Kodeks etyki pracownika naukowego, wyd. III z 25 czerwca 2020

3.4. RECENZOWANIE I OPINIOWANIE

1. Recenzenci i opiniujący nie mogą podejmować się zadania związanego z oceną prac naukowych, dorobku naukowego lub koncepcji badawczych innych naukowców, **gdy wykracza ono poza zakres ich naukowego doświadczenia i kompetencji.**

2. Recenzenci i opiniodawcy biorący udział w ocenie projektów badawczych, publikacji, dorobku naukowego, wniosków o objęcie stanowiska w instytucjach naukowych bądź innych form uznania nie mogą uczestniczyć w procesie oceniania we wszystkich tych przypadkach, gdy **występuje konflikt interesów pomiędzy nimi a osobą ocenianą, poddający w wątpliwość obiektywizm oceny**.

Kodeks etyki pracownika naukowego, wyd. III z 25 czerwca 2020

3. Recenzje i opinie powinny być **skrupulatne, dokładne i obiektywne, a oceny uzasadnione.** Nieuzasadnione recenzje pozytywne są równie naganne jak nieuzasadnione recenzje negatywne.

4. Zarówno recenzenci, jak i redaktorzy prac naukowych nie mogą bez zgody autora wykorzystywać danych lub koncepcji zawartych w dostarczonych im tekstach. Dotyczy to też recenzentów wniosków o finansowanie projektów badawczych.

Kodeks etyki pracownika naukowego, wyd. III z 25 czerwca 2020

4.1. RAŻĄCE PRZEWINIENIA

Do najpoważniejszych przewinień, szczególnie godzących w etos badań naukowych, należą (…) przewinienia podczas prowadzenia i **recenzowania badań naukowych.**

4.2. NIERZETELNE RECENZOWANIE I CYTOWANIE

Do wysoce nagannych przewinień należy także sporządzenie nierzetelnych recenzji rozpraw doktorskich, habilitacyjnych, wniosków o tytuły profesorskie.

Kodeks etyki pracownika naukowego, wyd. III z 25 czerwca 2020

Załącznik 1. Wytyczne dotyczące postępowania w sprawach o naruszenie zasad rzetelności w nauce

1. Tryb zgłaszania zarzutu

Osoba, która wykryła nierzetelność lub nabrała uzasadnionych podejrzeń, że został popełniony czyn niezgodny z etyką w nauce, **jest zobowiązana do zgłoszenia problemu** kierownikowi jednostki, w której prowadzone są badania (rektorowi w przypadku uczelni, dyrektorowi instytutu w przypadku instytutów badawczych albo kierownikowi jednostki w przypadku innych jednostek naukowych) **lub właściwemu rzecznikowi dyscyplinarnemu**, a gdy na szczeblu kierownictwa istnieje konflikt interesów – kierownikowi nadrzędnej instancji (np. organu nadzorującego).

Kodeks etyki pracownika naukowego, wyd. III z 25 czerwca 2020

2. Postępowanie wyjaśniające

Postępowanie wyjaśniające, którego celem jest stwierdzenie, czy wszczęcie postępowania dyscyplinarnego jest uzasadnione, przeprowadza rzecznik dyscyplinarny. Jeśli informacje przekazane rzecznikowi dyscyplinarnemu dotyczą rażącego naruszenia zasad etyki w nauce (pkt 4.1. niniejszego Kodeksu) **rzecznik dyscyplinarny zobowiązany jest do wszczęcia postępowania wyjaśniającego z urzędu.**

Czy jednak procedura opisana w Kodeksie etyki jest przestrzegana?

Na kolejnych slajdach zaprezentowane są standardowe odpowiedzi otrzymane w związku z nierzetelnością w recenzjach.

Pismo od rektora UW – prof. Marcina Pałysa

Szanowna Pani
dr Joanna Gruba

Odpowiadając na Pani pismo z dnia 20 czerwca 2014 r., uprzejmie wyjaśniam, że jedynym organem właściwym do rozpatrzenia Pani zarzutów dotyczących wszystkich etapów postepowania habilitacyjnego jest, zgodnie z obowiązującymi przepisami, Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów.

Z uwagi na złożenie przez Panią odwołania do Centralnej Komisji od negatywnej uchwały Rady Wydziału, zgłoszona przez Panią sprawa nie kwalifikuje się do rozpoznania przeze mnie.

REKTOR
UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO

dr hab. Marcin Pałys, prof. UW

Postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego UW – dr hab. Jarosława Utrata-Mileckiego

Zatwierdzam
REKTOR
UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO
2016-01-22
dr hab. Marcin Pałys, prof. UW

Rzecznik Dyscyplinarny
Dla Nauczycieli Akademickich

Warszawa, dnia 14 stycznia 2016 r.

P o s t a n o w i e n i e

Postanawiam na podstawie art. 8 § 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 października 2014 r. (Dz. U. z 21.10.2014, poz. 1430) o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego w sprawie zarzutu podjęcia się przez prof. dr hab. Grażynę Dryżałowską w toku postępowania habilitacyjnego recenzowania dorobku naukowego dr Joanny Gruby w zakresie tematyki wykraczającej poza kompetencje recenzenta i zarzutu przedstawienia nierzetelnej, niedokładnej i nieobiektywnej recenzji tego dorobku naukowego.

Komisja ds. Etyki w Nauce – prof. Andrzej Zoll

Szanowna Pani Doktor,

Komisja do spraw etyki w nauce na posiedzeniu w dniu 9 kwietnia 2018 r. rozpatrzyła Pani pismo z zastrzeżeniami do rozstrzygnięcia Komisji z dnia 12 lutego 2018 r. (KEwN/11/2018) oraz wniosek o udostępnienie protokołu z posiedzenia Komisji, na którym rozpatrywana była Pani sprawa, a także o przekazanie korespondencji Komisji z Dziekanem Wydziału Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu i Centralną Komisją do Spraw Stopni i Tytułów.

Komisja do spraw etyki w nauce uprzejmie wyjaśnia, że nie jest organem właściwym do kwestionowania merytorycznych opinii organów takich jak: rada wydziału, komisja habilitacyjna czy Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów. Komisja może ewentualnie zakwestionować prawidłowość procedowania tych organów, jeżeli w trakcie postępowania habilitacyjnego dojdzie do naruszenia konkretnych zasad etycznych.

Inne organy które nie rozpatrują nierzetelności w nauce

Przewodnicząca II Konwentu Rzeczników przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego - prof. dr hab. *Grażyna Skąpska*

2. RECENZJE W ORZECZNICTWIE

Recenzje w orzecznictwie – recenzent ma status biegłego

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 26 kwietnia 2006 r., I OSK 1364/05

Jeżeli „(…) **recenzent powoływany w postępowaniu o nadanie stopnia lub tytułu naukowego pełni rolę eksperta i specjalisty, to błędny jest wniosek, że nie może być traktowany jako biegły w rozumieniu art. 84 § 1 k.p.a**. Recenzja jest opinią specjalisty z danej dziedziny lub pokrewnej, którą zajmuje się kandydat do tytułu naukowego, i jako taka, niewątpliwie, musi podlegać wszechstronnej ocenie przy podejmowaniu uchwały”.

Kim jest biegły?

Z art. 84 § 1 k.p.a. wynika, że **biegłego lub biegłych organ może** powołać, gdy w sprawie wymagane są **wiadomości specjalne**. Ma on z założenia pomóc organowi administracyjnemu w rozstrzygnięciu kwestii faktycznej, przy czym stanowisko jego nie jest wiążące dla organu, lecz stanowi jeden z dowodów w toku postępowania.

Powinności biegłego na przykładzie budownictwa

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 listopada 2019 r. V ACa 266/18 Zamiar popełnienia czynu zabronionego

- biegła z zakresu budownictwa **powinna wiedzieć**
- **Biegła nie dokonała szczegółowej analizy** statycznej elementów konstrukcji
- Taka **ocena nie była zgodna ze stanem faktycznym**, czego dowodem było uchylenie
- Opinia biegłej była niepełna również z tej przyczyny, że **nie wyjaśniła w sposób szczegółowy** jakie roboty
- Nie informowała też Sądu, **że nie ma możliwości wykonania takich badań**, ani o konieczności ich zlecenia i nie starała się o zgodę na dokonanie prac odkrywkowych. Opierając się na opinii biegłej, (czy ocena wyrażona w opinii pozostaje w wyraźnej sprzeczności z rzeczywistym stanem rzeczy, z aktualnym stanem wiedzy w dziedzinie, której opinia dotyczy, lub została oparta na wyraźnie błędnej metodzie badawczej
- **Nie dokonała też oceny jakości większości prac i ich zgodności ze sztuką budowlaną, a dokonując oceny wad, które zauważyła, popełniała nawet błędy logiczne. Opinia pozwanej nie odpowiadała obowiązującym w dziedzinie budownictwa standardom wiedzy i nie uwzględniała ówczesnego stanu budynku.**
- Na tej podstawie uznał, **że opinia była nierzetelna i sprzeczna z rzeczywistym stanem rzeczy**.

Powinności biegłego na przykładzie budownictwa

Ciąg dalszy wyroku z dnia z 29 listopada 2019 r. (sygn. akt V Aca 266/18)

Sąd Apelacyjny w Katowicach uznał, że **fałszywa opinia biegłego stanowi przestępstwo z art. 233 par. 4 Kodeksu karnego.**

Art. 233 § 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 4. **Kto, jako biegły**, rzeczoznawca lub tłumacz, **przedstawia fałszywą opinię**, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, **podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.**

Przekraczanie uprawnień

(…) przekraczanie swoich uprawnień lub niedopełnienie obowiązków przez funkcjonariuszy publicznych (art. 231 k.k.), wystawienie dokumentu przez funkcjonariusza publicznego lub inną osobę uprawnioną, która poświadcza w nim nieprawdę co do okoliczności mających znaczenie prawne (art. 271 k.k.) oraz zawierają definicję funkcjonariusza publicznego (art. 115 , § 13 k.k.). Mając na uwadze powyższe rektor, ale także inna osoba posiadająca dowody lub informacje, może złożyć zawiadomienie o przekroczeniu uprawnień i niedopełnieniu obowiązków przez nauczyciela akademickiego na innego pracownika uczelni do odpowiednich organów ścigania (policja, prokuratura)”.

https://sip.lex.pl/orzeczenia-i-pisma-urzedowe/orzeczenia-sadow/i-osk-2153-14-wyrok-naczelnego-sadu-administracyjnego-522083575

Recenzje w orzecznictwie – recenzja jest dokumentem urzędowym

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 16 stycznia 2018 r. I OSK 1877/16

(Informacje związane z przewodem habilitacyjnym jako informacja publiczna).

Należało zatem przyjąć, **że opinie i recenzje uzyskane w ramach przewodu habilitacyjnego** mają **charakter dokumentu urzędowego** w rozumieniu art. 6 ust. 2 u.d.i.p. Zawierają bowiem oświadczenie wiedzy uprawnionych osób, wyrażające się w ocenie dorobku naukowego habilitanta, która determinuje uchwałę komisji habilitacyjnej. Na ocenę końcową wpływają również inne dokumenty, w tym objęty żądaniem wnioskodawcy autoreferat habilitanta, czy recenzja wydawnicza. Wspomnieć tu wypada, że w literaturze aprobuje się stanowisko, iż **dokumentem urzędowym jest "każdy dokument, który ma jakiekolwiek znaczenie dla ukształtowania treści późniejszego oświadczenia** woli lub wiedzy, a zatem obejmuje różnego rodzaju dokumenty związane z wykonywaniem kompetencji i zadań publicznych" (zob. I. Kamińska, M. Rozbicka-Ostrowska, Ustawa o dostępie do informacji publicznej. Komentarz, Warszawa 2016, s. 202).

Recenzje w orzecznictwie – pokrewna dziedzina nauki

Wyrok NSA z dnia 8 października 2014 r., I OSK 1423/14

Za tym, że **powołując recenzenta w postępowaniu o tytuł należy mieć na uwadze nie tylko dziedzinę nauki, ale i dyscyplinę naukową**, świadczy sposób, w jaki pojęcia te zostały określone w powołanych wyżej aktach wykonawczych. Przykładowo, jedną z dziedzin jest dziedzina nauk medycznych, w ramach tej dziedziny wyodrębnia się następujące dyscypliny naukowe: biologia medyczna, medycyna, stomatologia.

Recenzje w orzecznictwie – polemika z recenzentem

Wyrok WSA w Warszawie z dnia 3 kwietnia 2019 r., II SA/WA 1444/18

Strona ma więc prawo do tego, aby jej sprawa była **dwukrotnie** rozpatrywana pod względem merytorycznym, by dwukrotnie przeprowadzono i oceniono dowody, w sposób rzeczowy oraz poważny przeanalizowano wszystkie argumenty, opinie i żądania i w konsekwencji wydano takie rozstrzygnięcie, które najlepiej odpowiadać będzie prawu, interesowi publicznemu i **słusznemu interesowi strony** (por. uchwałą SN (5) z 1 grudnia 1994 r., III AZP 8/94, OSNA PLUS, 1995, nr 7,poz. 82).

a) poprzez pominięcie przeprowadzenia **rozmowy** ze skarżącą w sytuacji wystąpienia okoliczności wynikającej z art. 18a ust. 10 ustawy w sytuacji wątpliwości dotyczącej dokumentacji osiągnięć naukowych (w szczególności w zakresie wartości indeksu Hirscha; wartości IF abstraktu konferencyjnego; wartości IF publikowanych czasopism);

b) poprzez brak **wezwania** skarżącej, na podstawie art. 18a ust. 4 ustawy, do **uzupełnienia** lub poprawienia wniosku habilitacyjnego w sytuacji uznania, że osiągnięcia naukowe przedstawiane przez skarżącą, jako podstawa wniosku habilitacyjnego, nie spełnia wymagań ustawowych;

Recenzje w orzecznictwie – polemika z recenzentem

CD.

c) poprzez nieodniesienie się do zarzutów zawartych w odwołaniu od decyzji Rady Wydziału, a nadto niewyjaśnienie podstaw i przesłanek utrzymania w mocy uchwały Rady Wydziału brak wskazania w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji które osiągnięcia naukowe skarżącej nie spełniają wymagań ustawowych i jakie to są wymagania ustawowe, w sytuacji gdy osiągnięcia naukowe skarżącej spełniają wymogi zawarte w art. 16 ustawy, a **ponadto brak wskazania które recenzje legły u podstaw podjętej decyzji, a które nie i dlaczego**, czym naruszono zasadę pogłębiania zaufania obywateli do omanów państwa;

d) poprzez **niedoręczenie skarżącej recenzji** sporządzonych przez powołanych na etapie postępowania odwoławczego recenzentów i **uniemożliwienie** skarżącej szczegółowego odniesienia się do ich treści, czym również **naruszono zasadę pogłębiania zaufania obywateli do organów państwa**.

Recenzje w orzecznictwie – polemika z recenzentem

Wyrok NSA z 13 lipca 2018 r., I OSK 2222/16 (mój wyrok)

Habilitant **może bowiem prowadzić polemikę z oceną jego dorobku naukowego wyrażoną w recenzjach sporządzonych przez powołanych do tego recenzentów tylko w toku postępowania przed organem pierwszej instancji oraz w odwołaniu od decyzji odmawiającej nadania stopnia naukowego.**

Natomiast uzupełniające postępowanie dowodowe przed Centralną Komisją w postaci oceny dwóch recenzentów (art. 35 ust. 3 ustawy) zamyka już habilitantowi możliwość toczenia dalszej dyskusji na temat wydanych recenzji, albowiem jak to wielokrotnie podkreślano w toku niniejszego postępowania sądowoadministracyjnego, **sądy administracyjne nie są właściwe do oceny polemiki, jaką habilitant prowadzi z recenzentami**.

Recenzje w orzecznictwie – dyskwalifikacja talentu ☺

CD.

Jak to celnie wyraził Sąd Najwyższy w często przywoływanym w orzeczeniach dotyczących spraw nadania stopnia naukowego, uzasadnieniu wyroku z 26 kwietnia 1996 r. (III ARN 86/95, OSNP 1996/21/315): „**Ktokolwiek poddaje się jakimkolwiek recenzjom (...) musi się zawsze liczyć z tym, że może spotkać się również z recenzjami, których w najgłębszym przekonaniu nie będzie w stanie osobiście zaakceptować. Nikt bowiem nie przyjmuje chętnie otwartej dyskwalifikacji własnych umiejętności, talentu czy wiedzy**”. Z tymi skutkami musi też liczyć się osoba, która swój dorobek naukowy poddaje ocenie komisji habilitacyjnej, a następnie Centralnej Komisji.

Konstytucja RP

Prawo do obrony jest konstytucyjnym prawem obywateli wynikającym z art. 42 Konstytucji Rzeczypospolitej.

Morderca ma prawo do obrony.
Naukowcom się tego prawa odmawia!

Więcej orzeczeń - http://orzeczenia.ms.gov.pl/search/advanced

3. PRAWA RECENZOWANEGO

Prawa recenzowanego – stanowisko RPO

(…) w ocenie Rzecznika recenzje dorobku powinny być udostępnione habilitantom w takim czasie, by możliwe było podjęcie przez nich polemiki z ocenami recenzentów nie tylko w ewentualnym odwołaniu, ale także w trakcie postępowania przed organem pierwszej instancji.

Podobnie habilitant powinien mieć możliwość zapoznania się z opinią komisji habilitacyjnej i protokołem komisji habilitacyjnej przed posiedzeniem organu uprawnionego do nadawania stopnia naukowego, tak aby zapewnić mu możliwość odniesienia się do treści tych dokumentów przed wydaniem rozstrzygnięcia w przedmiocie nadania stopnia naukowego.

(W ocenie Rzecznika za niewłaściwą uznać należy praktykę polegającą na sporządzaniu protokołu z tak dużym opóźnieniem, że habilitant nie ma faktycznej możliwości zapoznania się z tymi dokumentami w odpowiednim terminie).

4. PRZYKŁADY NIERZETELNYCH RECENZJI

Nierzetelne recenzje - przykłady

prof. Jacek Mazurkiewicz

Z recenzji osiągnięć kandydatki ubiegającej się o tytuł profesora można dowiedzieć się gdzie są najlepsze pierogi oraz, że recenzent oglądał nagie biusty aktorek. Pisze też o seksie na przystankach:

„O ileż bardziej niż lekturą Noblistki ubogaciłem się i uweseliłem się napisem na słupie przystanku autobusu 131 we Wrocławiu: **„Seks to nie wszystko!" z dopiskiem po tygodniu „Ale jednak!"**, czy głęboko filozoficznym napisem na słupie autobusu pospiesznego N w tym mieście „**Fikać?" z dopiskiem po jakimś czasie „Ależ tak!"**

https://sciencewatch.pl/index.php/203-seks-to-nie-wszystko-o-spontanicznej-tworczosci-naukowcow-w-recenzjach-awansowych

Nierzetelne recenzje - przykłady

prof. Tadeusz Klimowicz

W recenzji prof. T. Klimowicz wylicza osiągnięcia habilitantki, po czym jest przeciwny nadania stopnia doktora habilitowanego.

W ciągu ośmiu lat (2007-2014) uczestniczyła – jak wynika z wykazu – w 26 sympozjach (2007 – 1, 2008 – 2, 2009 – 4, 2010 – 3, 2011 – 3, 2012 – 3, 2013 – 5, 2014 – 5). A to oznacza prawie sześć artykułów i trzy konferencje rocznie**. To dużo. To bardzo dużo. To za dużo. To nadaktywność naukowa** (…)”

https://sciencewatch.pl/index.php/203-seks-to-nie-wszystko-o-spontanicznej-tworczosci-naukowcow-w-recenzjach-awansowych

Nierzetelne recenzje - przykłady

prof. Grażyna Dryżałowska

W recenzji habilitantki prof. G. Dryżałowska rzuca okiem na wystandaryzowane narzędzie, które zostało opracowane na podstawie badań setek dzieci. Prawdopodobnie rzuciła niewłaściwym okiem…

„Nie ma narzędzi absolutnie doskonałych, ale narzędzie ***które na pierwszy rzut oka budzi zastrzeżenia*** podważa zaufanie co do jego wiarygodności diagnostycznej”.

Nierzetelne recenzje - przykłady

prof. Ewa Filipiak

W recenzji prof. E Filipiak, przebadała się testem dla siedmiolatka i jest zdziwiona, że uzyskała inne wyniki…

„Jako dorosły użytkownik języka podjęłam próbę diagnostyczną i przyznam, że przyszły mi na myśl zupełnie inne dopełnienia zdania niż te sugerowane w teście KOLD”.

Podsumowanie

1. Recenzent powoływany w postępowaniu o nadanie stopnia lub tytułu naukowego pełni rolę eksperta i specjalisty a recenzja jest **opinią biegłego**.

2. Recenzja ma walor **dokumentu urzędowego**, zwiera bowiem oświadczenie wiedzy uprawnionej osoby, wyrażające się w ocenie dorobku naukowego habilitanta, która determinuje uchwałę komisji habilitacyjnej.

3. Recenzenci powinni być powoływani w ramach **dziedziny i dyscypliny naukowej**.

4. Recenzja powinna być obiektywna, rzetelna, przejrzysta i bezstronna.

5. Recenzja wydana zostaje przez osobę wykonującą zawód nauczyciela akademickiego, a więc **zawód zaufania publicznego** (funkcjonariusz publiczny).

Zawód zaufania publicznego

Zawody zaufania publicznego” wskazuje, że mamy do czynienia z profesjami, które mają szczególne znaczenie dla interesu publicznego, w tym także dla samych obywateli.

Zawód nauczyciela akademickiego jest jednym z zawodów zaufania publicznego. Osoby wykonujące ten zawód to grupa społeczna, przed którą stawiane są wysokie wymagania etyczne. Powinnością osoby wykonującej ten zawód jest wypełnianie powierzonej roli w sposób szczególnie staranny z przywiązaniem wagi do swojego postępowania, tak aby nie tylko nie uchybiało obowiązkom, ale także godności tego zawodu.

Należy zatem zauważyć, że zawody zaufania publicznego to szczególne praktyki zawodowe osób posiadających wysokie kwalifikacje, szczegółowo uregulowane przez przepisy prawa. Osoby takie cieszą się zazwyczaj zaufaniem, szacunkiem i mają większy wpływ na kreowanie opinii publicznej. Dlatego od osób wykonujących zawody zaufania publicznego oczekuje się posiadania niezwykle specyficznego zestawu cech osobowych takich jak: honor, uczciwość, prawdomówność, waleczność. Od osób wykonujących zawody zaufania publicznego wymaga się więcej. Takie osoby muszę postępować zgodnie z odpowiednimi zasadami moralnymi. Egzekwowaniem odpowiedniego zachowania oraz dyscyplinowaniem osób wykonujących zawody zaufania publicznego zajmują się samorządy zawodowe. Poprzez własne sądownictwo oparte na koleżeńskich sądach dyscyplinarnych, samorządy mogą eliminować z zawodu te osoby, które w sposób ciężki naruszyły zasady etyki i godności zawodu.

https://www.sc.org.pl/czym-sa-zawody-zaufania-publicznego/

Wnioski

Brak wzoru recenzji

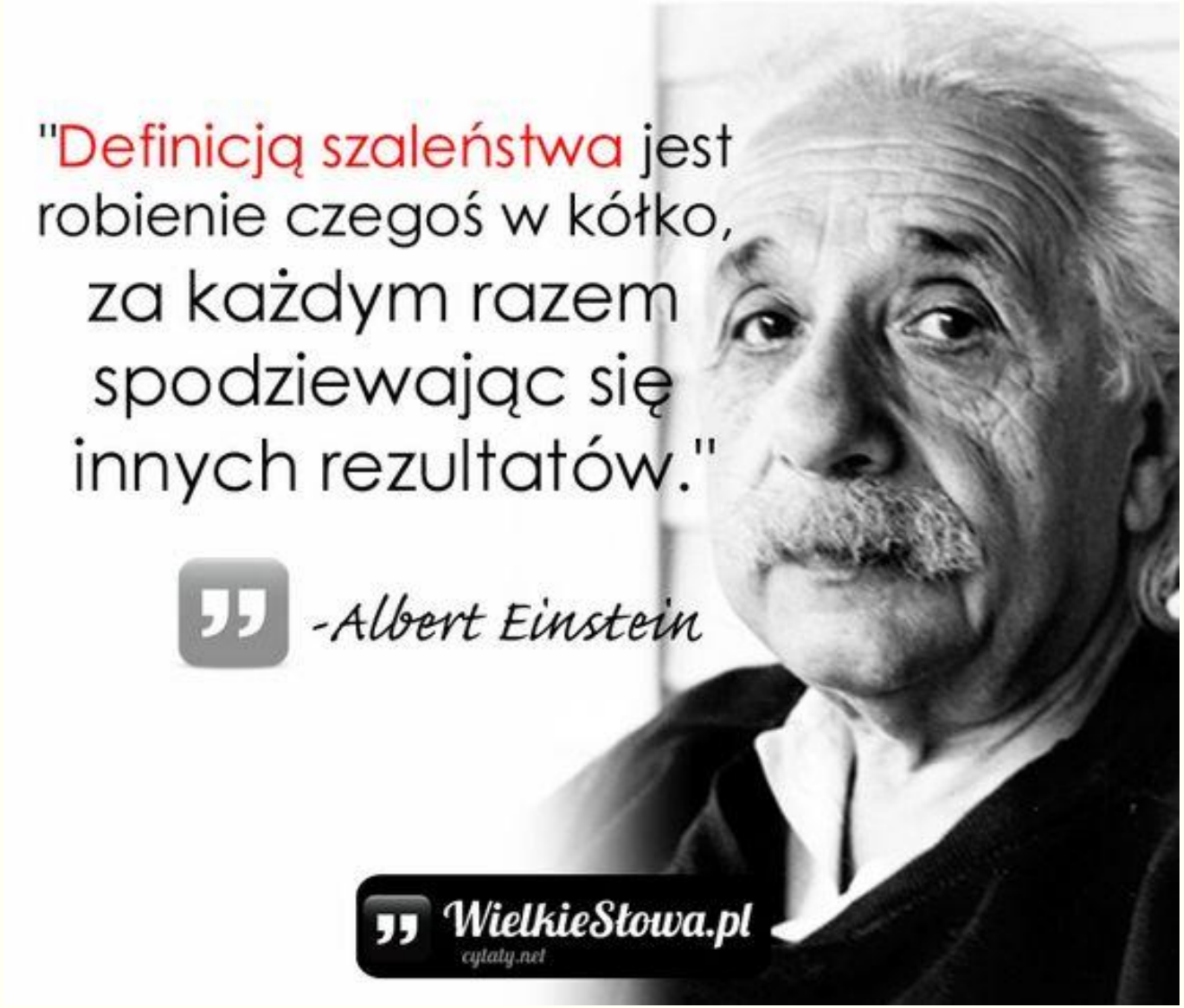
Brak odpowiedzialności recenzentów za nierzetelnie napisane recenzje

Brak umiejętności pisania recenzji przez osoby legitymujące się prawem do recenzowania (wprowadzenie kursów lub przedmiotów na studiach doktoranckich)

Podjęcie aktywnych oddolnych działań zmierzających do uregulowania kwestii prawnych recenzji, recenzentów i praw osób recenzowanych

W przypadku postępowań o stopnie lub tytuł należy dążyć do jasno określonych kryteriów!

Dyskusja

"Definicją szaleństwa jest
robienie czegoś w kółko,
za każdym razem
spodziewając się
innych rezultatów."
-Albert Einstein
WielkieSłowa.pl
cytaty.net